

Чыюпсыр къаухъумэныр япшъэрыйлъ шъхъал

1997-рэ ильэсүм Адыгэ Республикаим и Президент иунашьокІэ станицэу Дахъо «Чыюпс паркэу «Тхъачышиху» зыфиорэр щагъэпсыгь. Миғъэ ильэс 20 ар хъугъэ.

Чыюпсым ирэхъатныгъэ зээхээшишэн, аш зыщызыгъэпсэфын, жын къабзэ къыщызыщэн гухэл зиенхэмкэ мыйр зэтгээпсихъагь. Чыпэл рэхъатхэр зикласхэмкэ паркыр гүлэтил. Чыюпсым идэхагъэ узлэпешэ, псыкьефэхыпэхэм, чыиг-

бээ зэфэшхъафхэр редгэеклокыгъэх.

Миғъэ экологиим и Ильэсэу къэралыгъом зэрэхагъенэфагъэм къыдыхэлтыгъэу, чыюпсым икъеухъумэн фэлорышэхэрэ лофтхъабзэхэр паркым щизэхашагъэх. «Эколо-

фышэхэм къагъэхъазырыгъэм лофтхъабзэм къеклонгажэхэр щагъэвэозагъэх.

Чыэпьюгъум и 19-м къыштэгъягъэу и 22-м нэс Адыгэ къэралыгъо университэтом Урысые шлэнгээ-практическэ конференции щыкыагь. «Эколог: рациональное природопользование и безопасность жизнедеятельности» зыфиорэр лофтхъабзэм нэбгырэ 200-м ехъу хэлэжьагь. Конференцием изэфэхъысыжхэр ялэубытгыпэхэу тхъильхэр къыдагъэкыгъэх. Ми лофтхъабзэм изэхэцаклохэм «Чыюпс паркэу «Тхъачышиху» зыфиорэр ашыщыгь.

— Лъэпкэ тхъильеджаплэм тыригъусэу лофтхъабзээ зэхатшэрэр маклэп, — къытфелуатэ

Хабзэ зэрэхъугъэу, Теклоныгъэм и Мафэ фэгъэхъыгъэ мэфэклэл лофтхъабзэхэр, акциеу «Чистый лес, чистый родник» зыфиорэр ильэс къэс ыпэктэ зыцэл къетгогэ паркым илофышэхэм зэхашэх. Миш фэдэ лофтхъабзэхэм къадыхэлтыгъэу машлом зызэрэшчийхъумэштыр, ар зэрэбгээлэсэжыштыр студентхэм ыкки Дахъо гурит еджаплэм иклээдэжаклохэм къафалуатэ. Паркым къыщызыкхъэ, зыщызыплтыхъэ, зыщызыгъэпсэфы зышигъо машло зышыре пстэуми шапхъэу щылэхэр агу къагъэкыжы зэптых.

2017-рэ ильэсүм «Чыюпс паркэу «Тхъачышиху» зыфиорэрэм зеклэ нэбгырэ мини 9 — 10-м ехъу къэлжагъэх. Ахэм янахьыбэм гъатхэм е гъэмамфын мыш къыщаклохъэ. Зекло къэлжагъэхэу къеблагъэхэрэм паркым илофышэхэр гүшүэгэйх афэхъух, хууль-шлээгэе гоммыу къэмыхъуним пае анахъэу аналэ зытырагъэштыр, ар къызыхъукэ тэрэзэу зызэрэхъумэштыр къафалуатэ.

«Тхъачышиху» зыфиорэр паркым нэбгыри б ныэлт лофт щизэхэрэр, ау ахэр иофишыу зыпэлхэр маклэп. Аш къыхэклэу волонтерхэр э нэмэйкэ организациехэм ялофышэхэр Ильэпгэту къафэхъух.

— Паркым къыбуутырэ чынлэр тыукухэбзын, лъягъохэр фэтшынхэ, зекло къаклохэрэм гүшүэгэйх тафэхүн фое, — япшъэрэхъем ташгээгүүзээ Инвер. — Ахэм анэмийкэу паркым лофтхъэбзэ зэфэшхъафхэр, акциехэр щизэхэтэшэх. Ахэм волонтерхэр, шлоигъоньгээ зиенхэр къятгээблагъэх, къахэтэгъэлажъэх.

Ыпэктэ тигъээт берэ къышхэтиутуухъугъэ, джыри ээигууту къесшыжышт азиат лоупардхэр тишьольыр къыхагъэтихъажыгъэхэу мы уахтэм зэрэшчийхъэрэр. Гукууа

нахь мышэми, тишьольыр мы псеушхъэ лъэпкыр хэходыкъыжыпэгъагь, тимэхэм ашып-псэужыштыгъэп. Шэуджэн Инвер тыэрэшгээгээзагъэмкэ, лоупардхэр Кавказым нахьыбэу щылсэунхэм тегъэпсхъэгэе проектир чыюпсым икъэхъумэн фэгъэзэгээ Дунэе фондым 2005-рэ ильэсүм ыгъэцэклэнэу ригъэжьагь.

— Урысие Федерацием чыюпсымкэ и Министерствэ Дунэе фондым Ильэпгэту къыфэхъуу лоупардхэр зыщахьущт гупчэ Шячэ щагъэпсэгь, — къитиугъэ Шэуджэн Инвер. — Аш щагъыгъигъэ щырищ шхъафитэу чыюпсым хатлуулхъагъэх. Ильэситум ехъуле лоупардхэр тичыопс зыхэсхэр. Ашыгь ильыгъэм ишшагацэлээ зыдшылэхэр къатшэхъигъэх, ау тиуахтэ ахэр зэрахьгъэх. Псэушхъэхэм талтыпльэнэм фэлорышэлт фотоловушкэхэр типарк хэдгэуцонхэр тигуухэлхэм ашыгь.

Мы уахтэм ехъулэу мыш фэдэ фотоловушки 10 чыюпсым икъэхъумэн фэгъэзэгээ Дунэе фондым «Чыюпс паркэу «Тхъачышиху» зыфиорэрэм кылэкыгъэхэгъэх. Аш ишшагацэлээ псеушхъэхэу мыш хэсхэм къызщаклохъэрэм, ашхэрэм, ахэм афэгъэхъыгъэ къэбархэм инспекторхэр ашыгъозэх. Ахэр тэрэзэу зэрэгъэфедэштхэр, лофт зэрэшлэрэ шынкээр мы мафэхэм инспекторхэм къафалотагь. Охтээ благъэхэм фотоловушкэхэр паркым хагъеуцштх. Къэралыгъо казенэ учреждениеу «Чыюпс паркэу «Тхъачышиху» зыфиорэрэм илашэу Шэуджэн Инвер блэккыгъэ ильэсүм лофтшлэнэу зэшшуахыгъэм даклоу мыгъэ пшъэрэхъуухъэу зыфагъэуцжыгъэхэми ягугъу къышыгь. Аш къызэриуагъэмкэ, иофишыу зэшшуахыгъэрэ маклэп, ау тапэкли гухэлтынхэрэ зыфагъэуцжыгъэх.

«Тхъачышиху» зыфиорэр паркыр зэккүжээу, нэр плэпихэу зэрэшчтири зекло клоэр цыифим къыхагъэшти. Аш ээ нэмийэми щылэхэр джыри мы чыюпсым идэхагъэ зэригээлэгъужын, къыфигъээжын гүпшишхэм зэльяубыти. Ар гум къинэжээу зэрэшчтири зилахышту хэлтээр лофт щизэхэрэр ариххуу тюми хэукъоньгъэ хуущтэг. Къэбзэныгъэм лыгылхэхэу, зекло клохэрэм шапхъэхэр агъэцэлэнхэм фэзшэхэр, ахэм гүшүэгэу афэхъухуу, къыткэхъухъэрэ ныбжыкхэм чыюпсыр шу альгэйоу къэтэджынхэм пыльхэр непэ зигугуу къэтшыгъэ паркым иофишэхэр арих.

**ГҮНЭЖХҮҮКЬО
Сэтэнай.**

хэм, къэгъэгъэ зэфэшхъафхэр къыщыкхэрэм нэр плэпахы. Ахэм зерифэшьушау альягъэлэхэу, къэзүхъумэн, идэхагъэ нахь зыгъбаирэр къэралыгъо казенэ учреждениеу «Чыюпс паркэу «Тхъачышиху» зыфиорэр ари. Зигугуу къэтшыгъэ учреждением ишаашу Шэуджэн Инвер мы мафэхэм гүшүэгъу. Ялофшэн зэрэхэхэрэм, мыгъэ гъэхъагъэу ашыгъэхэм, ыпэктэ пшъэрэлжээ зыфагъэуцжыхэрэм зашыдгээгэзагь.

— Паркым цыфэу къаклохэрэм чыюпсым идэхагъэ агу къинэжхынныр, щынэгъончээ загъэпсэфынныр типшьэриль. «Чыюпс паркэу «Тхъачышиху» зыфиорэр къэтэхъумэн, аш зерифэшьушау тидэлэжъэныр джащ фэдэу типшьэриль шхъаляхэм ахэхъэ, — къытфелуатэ Шэуджэн Инвер. — Блэккыгъэ ильэсүм Мыецкылэ районым имуниципально образованиехэм, Дахъо къоджэ-псэуплэм ашылсэххэрэм, Адыгэ къэралыгъо университетым иофишэхэм ыкки истудентхэм, АР-м и Лъэпкэ тхъильеджаплэм иофишэхэм, нэмийкыбэми тиофишэн зэрэхэхатшэрэм къыдыхэлтыгъэу зашудгээгэзагь, тизэгъусэу лофтхъэ-

гия. Безопасность. Жизнь» зыфиорэр зэнэхэкоу эколог ныбжыкхэм азыфагу щизэхашагъэм «Чыюпс паркэу «Тхъачышиху» зыфиорэрэм иофишэхэр хэлэжьагъэх. Тыкээзыцуухъэрэ дунаим непэрэ мафэм ехъулэу гумэкыгъу илэхэр зыфэдэхэр, ахэр зэшлэхъинхэм пае анахъэу уналаа зытебгээтэн фэе лъянынхъохэм афэгъэхъыгъэ тхыгъэу «Тхъачышиху» зыфиорэрэм ио-

тигүүштээгъу. — Миғъэ экологиим и Ильэс фэгъэхъыгъэ фотографыставкэ аш щыредгэеклокыгъ. Джащ фэдэу «Мастера цветочного декора» зыфиорэр лофтхъабзэ ыпэктэ зигүүту къэтшыгъэ тхъильеджаплэм щизэхэтшагъ. Республикаим щылсэххэрэм экологиим мэхъанэу илэр нахь игъэлтигъэу зэхашыкынхэм фэлорышэре тхыгъэ згэхъазырьгъэ ыкки къащыфэслотагь.

ЮФШІЭПІ ЧЫПІХЭМ ЯБЭДЗЭРШЫПІ

Зы процент нынэ

Цыифхэм ЙофшІапІэ ягъэгъотыгъэним-
кІэ Федеральнэ к'улыкъум кызыэриты-
рэмкІэ, 2017-рэ ильэсүм шэкІогъум и
1-м нэсэү шиштээмэ, ЙофшІэпІэ чышилэ имы-
Іэу Урысыем зэрэштийз зышчызыгъэтхы-
гъэр нэбгырэ мин 707-м ехъу.

щтыгъэр. Ильэсым иуахътэ елъытыгъэу Йошлэп! Э чып! Э зими! Эхэм япчыагъэ хэхъо. Мы ильэсым игьзүүлэхдээкуюаеми, проны! Э зынэсигъяа э ильэсым имээзи цыифхэм Йошлап! Э зэнимкээ республикин монголын пстээрэ 6428-рэ мэхъу. Статистикмкээ Федорулыкүм Красноярскын Адыгейимкээ аялп! Э кызыэртийрэмжийн ынныбжэ нэценти 3,8-к! нахь мак!. Къулыкүм изээфхэхысыжжхэмк!, Йошлэп! Э чып! Эхэр нахьыбэ зэхъюхэм, цыифхэм ежь-ежыырэу аар къагъотыныр нахь къафэ-псынк!агъ, ашт къыхэк! Эу вакансиеу я!эр нахь мак! хуугъэ. Темир Осетием — Аланием (процент 20,4-к!), Дагыстан Республиком (процент 17,8-к!), Чукотскэ автономнэ округым (процент 16,7-к!), Удмурт Республиком (процент 14,6-к!), Волгоградскэ хэкум (процент 14,5-к!), Къалмыкъ Республиком (процент 13,2-к!) вакансиехэр нахь мак! аштыхъуугъэхэу ары кызыэртийгъэр.

Ар блэктыгээ 2016-рэ ильтэсийн имээзи 10 къыклоц зязыгтэхыгъагээм проценти 3,4-кэ наахь макл. Ioфшаплэхэр нахьын бэ зэрэхуягъэхэм ишүугагъэклэ а пчагъэм къыщыклагъэу зэрэгэунэфыгъэри къаты. Ioфшаплэхувханым зыныбжь нэсыгтэй у къэралыгъом исым ипроцент 0,9-рэ мэхьи Ioфшаплэ чынпэ зимишэхэр. Субъектхэр зэкэри зэргагъашхээз къизэратыгъэмкэ, 69-мэ Ioфшаплэ амыгтотуя зязыгтэхыгъэхэм япчагъэ къышчыхыгъ, 16-мэ ашыдэклюягь. Ioфшаплэ зимишэхэм япчагъэ зыщихэхуягъэхэм ащыщ Республики У Кырым (процент 14,6-у), Чукотскэ автономнэ округыр (проценти 7-у), Камчатскэ краир (проценти 6,3-у), Санкт-Петербург (проценти 6,2-у), Ямало-Ненецкэ автономнэ округыр (проценти 5 фэдизэй).

Илтгэвэс хувь ныр хабзэ. Мы ильтэсийн игьятухэ аш тетэү зыдэклюяем, процент 1,3-рэ нылэп зынэсыгтэгээр. 2017-рэ ильтэсийн имээзи 9 къыклоц цыифхэм Ioфшаплэ ягъэгъотыгъэнимкэ республике къулыкъум еоллаагъэр пстэумкли нэбгырэ 6428-рэ мэхъу. Къэралыгъо статистикэмкэ Федеральне къулыкъум Краснодар краимкэ ыкли Адыгейимкэ и Гъэорышланлэ къизэритирэмкэ, Ioфшаплэ зынтийн ынныбжь нэсыгтэй Адыгейим исыр нэбгырэ мин 200-м ехъу. Цыифхэм Ioфшаплэ ягъэгъотыгъэнимкэ къулыкъум къизэрэштияуягъэмкэ, Ioфшаплэ лъыхью яоллаагъэм щыщэу 2017-рэ ильтэсийн имээзи 9 къыклоц нэбгырэ 2952-мэ зэпышэй афэхъуягъэх. Ар яоллаагъэм ипроцент 45,9-рэ мэхъу. Ахэм япроцент 26,7-рэ зэпшыюу зытутын альээ

лофшлэлээ чынпээ имьнэү зя-
зыгтэхыгъэм ичпчагь нахьбыэ
зыщыхуугъэ субъектхэм Адыге-
рек къахиубытэрэл. Цыифхэм
лофшлэлээ чынпэхэр ягъэгъоты-
гъэнхэмкэ Федеральнэ гупчэм
и Гъээорышланпэу АР-м щынэм
тызэрэштищагъэгъозагъэмкэ, 2017-рэ
ильэсым ичнээпилгыу мазэ и 1-м нэсэү
лофшланпэ лухьаным ыныбжь нэсы-
гъэу исым изы процент нынэп
ар ымыгъотэу зязыгтэхыгъэр.
2016-рэ ильэсым аш фэдэ иуахь-
тэ ар процент 1,2-рэ зэрэху-

20,7-р зэлтгымью зыгын алъэ-
кыщ, процент 73,3-р охтэ
гъэнэфагъэм зытуштхэ лоф-
шланпэхэм агуягъэхагъэх.

Урысыер зэрэштэу пштэмэ,
лофшлэлээ чынпэу къышатхэ-
рэм япчагь тлэклү къышыкла-
гъэу ары цыифхэм лофшланпэ
ягъэгъотыгъэнхэмкэ Федеральнэ
къулыкъум къызэриорэр. 2017-
рэ ильэсым ишэклогьу мазэ и 1-м нэс
пштэмэ, гистэумкын вакансиеу 1585-рэ
лофшланпэ къэзитыхэрэм къагъэльэгъуа-
гъэр. Ар 2016-рэ ильэсым аш
фэдэ иуахьтэ щынагъэм про-

ащаңыз 35-мэ сәкъатныгъе ял, нәбгырә 20-р зыныбжы имыкъу-гъе е сәкъатныгъе зиңә сабый зыпурә ны-тых, нәбгырә 36-мэ аныбжы пенсиең зыщы-клощтхэм нәсыгъ. Джаш фә-дэу ильес 18 — 20 аныбжьәу, сәнәхватымкә гүртп тъесэнгъе зәрагъетыгъеу, аләрәу Ioфшләпілә чыпілә лыхихъурә нәбгы-рә 19-мә ашкәл Iәпшләгъу афәхъугъәх. Бләккынгъе ильесым аш-сиөхәм яермәлүкъхәр зәрәэ-хащәхэрәри күлүкүм кыышы-хагъәшыгъ. 2017-рә илъесым пы-кынгъе уахътэм кыкылоці аш-фәдәу 105-рә зәхащагъ. Ахәм вакансие 1970-рә къашагъель-гъуагъ, Ioфшләпілә чыпілә къэ-зытәу 111-рә ықиңи Ioфшләпілә яшкылағъеу нәбгырә 3652-рә ахәләжъагъ, аш ипроцент 35,5-мэ ермәлүкъхәм Ioфшләпіләхәр къашагъетыгъ-а.

хүүвэх. Блэгийн бэ ильясым аш фэдэу зыдэгтэйжэхэр нэбгырэ 15 зэрхүүтгэйхэр. Аныбжь имыкүргэй, зыгтэсэфиргьо уахтэхэм тоф зышэ зышлонгьо нэбгырэ 1866-мэ мыгье охтэ гъэнэфагъэм лутынхэу тофшлэлэ чыпилэхэр арагтэгьотгэх. Сэнэхьат зыпари зээзмыгэгьотгэй, е зэригтэгьотгээмкэ тофшлэлэ чыпилэ зимыгэхэм сэнэхьат зэрагтэгьотгынху е икэрыкіяа еджэжкынху къулыкүм амал ареты. Аш фэдэу нэбгырэ 712-рэ 2017-рэ ильясым еджэлэлэ зэфэшхыхаффхэм ачилгэхьагь. Ахэм ашыщэу нэбгырэ 557-мэ къаухыгэй тоф ашэ. Джащ фэдэу ильяс къэс вакан-

къащаагьотгэх.

IofoShlapIэ Iухьаным ыныбжь нэсыгтэй, ау Ioф зымышлэхээрэм янахьыбэм тофшлэлэ чылглэ щымыгээр ушхыхаагь ашы. Цыфхэм тофшлапIэ ягтэгьотгээнымкэ къулыкүм вакансиеу къыгъэльгэхэрэм ипчагьэ зыщыгьбэгьэтуузэмэ, ар шошхьуугьае мэхь. Шыыпкэ, тофшлапIэ къэзитыхээрэм ашыщыбэм тофыши э цыфыр аштэнным пае шэххэе гъэнэфагъэхэр къагтэгэцүх. Арэу щытми, зыпари тофшлэн уимыгэй ушысынным тофыр тетэл, рабочэ сэнэхьатхэмкэ шыклагъэ сыйдигийоки щы.

ХҮҮТ НЭФСЭТ.

Игъом къарагъэты

БээджэшІагъэ зезыхъагъэхэм пшъэдэкІыгъ ягъэхыгъэнимкІэ Федеральнэ къулыкъум и ГъэйорышапІэу Адыгэ Республикаэм щыІэм пресс-конференции шэкІогъум и 20-м шыкІуагъ.

Пшъэдэкыжь зыхыхэу кэлэ-
пупкээм итынкэ чыфэ зытель-
хэм къаяхыхыгъэнимкэ lof-
шэнэр эзаргагъэпсырэм ар фэ-
гъахыгъаэр.

шлангэу Адыгейм щылэм ипащэу
Дмитрий Лабазовыр, къэбар-
лыгъээс амалхэм ялтыклохэр.

Сабыым и Дунээ мафэ та-
фач зоразоргуулгычхэр бза-

Гъэхъыгъаѓ. Иофтьхъабзэм хэлэжъагъэх зингуѓу къэтшыгъэ Гъэорышаплэм ипащэу, Іæklocl къулыкъум иполковникэу Александр Просверни- ныр, хъыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и Гъэоры- фэу зэрэзэрэуѓьгъэхэр бзе- джшашаѓьэ зезыхъагъэхэм пышэ- дэкыржь ягъэхъыгъэнимк!э Гъэ- юрышаплэм ипресс-къулыкъу ипащэу Надежда Суховаям ипэублэ псальэ къыщиуагь. Хъыкум приставхэм якъулы-

күре бзэджэшлагъэ зезыха-
гъэхэм пшъэдэкыжь ягъэхы-
гъэнымкэ куулыкүмрэ зээз-
гыныгъэ зэдьярлэу иоф зэда-
шлэ. Зиофт алыагъэхэм кэлэ-
пупкээр къарагъетыныр ыкли
зиофт алыагъэхэу гъэцэкіэкло
документхэмкэ чыфэ зытель-
хэм якъэбар зэлэпахынным ило-
фынъюхар залагъенаклах.

Дмитрий Лабазовым гушылэр лъигъякстагъ. Кіләләпүлкәр къайыхъягъенымкіз (ащ хәхъэ хъапсым чәсхәм мы лъеныкъомкіз чыфәу ательыри) ведомствәм ишшәрлыкъхәр зеригъяцакірәм ар къащыуцуғъ.

— Алиментхэм альэнүүкъокэ Ioфхэй кызызэутхыгъэхэм япчагъэ проценти 7-кіэ нахь макэ хууѓэ ыкыл Ioф 1520-м кэхэягъ, — кызыуагъ Д. Лабазовыим. — Мыщ фэдэ зэфхэхысыжым мэхъанэшхо ил, сыда пломэ пчагъагъэ пэпчь сабыим ипсэукэ зынфэдэштэм епхыгъ.

Чыпілэхэр къафызэүхыгъэнхэм Александр Просверниир къатегущылагъ. 2017-рэ ильэсым шольырым ит мыщ фэдэ учреждениехэм Ioвшлэпэ чыпілэ тедзэу 142-рэ къащизэүхыгъ. Бзэджашлэхэм пшъэдэктыкъягъэхыгъэнымкэ Гээлорышла-пэм ипащэ кызызэрэхигъэшч-

Шэккыгүм и 1-м ехүүлэй Гээлорышлалтэм икъулыкүшлэхэм административнэ протокол 363-рэ зэхагъяацуугааг. Мэзи 2 зытешлээм, льапсэ имыгэу кіэлэлпүлкіэм итынкі чыфэ зытель нэбгыри 186-мэ уголовнэ пшъэдэктыхыж арагъяацыг. Зипшъэрыльхэр зымыгъэцкіэрэ нытыхэм административнэ ыкчи уголовнэ пшъэдэктыхыж зэрара гъэхырэм ишголъэшхо къекло. Ау мы лъэныкьо закъор арэп хыыкум приставхэм агъефедэрээр. Гущылээм пае, ильэс къес къулыкүшлэхэм тофтьхэбзэ зэ фэшхъяафхэр зэхажэх. Мы тофьгыом общественностью ынаалэ тыридзэнным ыкчи чыфэ зытельхэм язеклюакі зэрэмийтэ рэзыр агурагъяаоным къебар-

гын эмчилж кызынхорхын ёсны гъэмкіэ, мы гумэккыгъюм социаль нэ мэхъянешхо зэрилэр къулыкүшлэхэм къагурэло ыкчи хыалын шэхэм а тофьгыом кіэ япшъэрьхэр агъэцкілэнхэм аналэ тет. Мы уахьтэм пшъэдэктыхыж зыхырэ нэбгыре 351-мэ чыфэ зэфэшхъяафхэр атэлхэу апщыныжых, ахэм ащыщэу нэбгыре 36-мэ кіэлэлпүлкіэр атыжыы. Мынг фэдэ күпым хахъэхэрээр алэу тофшилтээ зэрагъягъотыхэрэм ащыщых. Джаш фэдэу учреждениехэм ясоциальнэ тофышлэхэр іэпыгэгүү афэхъухээз, пшъэдэктыхыж зыхыхээрэм документхэр афагъяэпсих. Аш ишгуяа гъэкіэ ахэм тофшилтээ чыпшлэхэр язехэ мэхъ.

Тофти сабжам икъуух журна

лъыгъээс амалхэр, обществен-
нэ, шүшлэ организациехэр, дин-
лэжжэхэр къыхагъэлажжэх.

Къаратыкъыгъэх. ІЭШЫНЭ Сусан. Сурэтыр Іэштынэ Аслъан тырихыгъ.

Мыекъопэ псырыкIуапIэм ишIын пае 2018 – 2020-рэ ильэсхэм Урысые Федерациием ибюджет сомэ миллиарди 3-м ехъу къыхагъэкIыщт

2018 — 2020-рэй эсэхэм аatelъын тэгье федеральны бюджетын ипроект ятлонэрээ хэппльэгчумкэ шэklöгчум и 17-м Къералыгъо Думэм щаштагь. Мые��опэ районымрэ къалэу Мые��уапэрэ япсэуплэхэм яklonlэшт псыыгын-племрэ псырыкlyaplэмрэ яшын пэу-хъащт мылькур къыхагъэкынэу ащ къы-щыдалтытагь.

Кыралыгъо Думэм бюджетымкэ ыкчи хэбзэлахъхэмкэ и Комитет хэтэу Владислав Резник а проектым кытагуучи;

дислав Резник а проектым кытегущызы:

«Урысые Федерацием ибюджетэу ильэсич блағыэм тельтигъэм ипроект Къэралыгъо Думэм юф щыдашлэ зэхъум, тэ Урысые Федерацием и Правительстви депутатхэми агурыдгъэон тльякыгъэ Адыгеймкэ мэхъаншхо зилэ проектым — Мыекъопэ районым псырыкlyаплэр щыгъэпсыгъэнэм пае ящыклагъэм фэдиз мыльку къафыхэгъэкыгъэн зэрфаер. А гухэльхэм апае федеральнэ бюджетым сомэ милли-

арди 3-м ехүү къыхагъэлтийт, аш щынчэу 2018-рээ ильзэсүм сомэ миллион 996,5-рэ, 2019-рээ ильзэсүм — сомэ миллиардрээ миллион 41,3-рэ, 2020-рээ ильзэсүм — сомэ миллиардрээ миллион 81-рэ къаталупшижт.

Мы аужыр ильэхсэм Адыгейм икъэлэ шъхьа!эрэ Мыекъопэ районымрэ икъю псыр къазэралекъемыхъэрэм епхыгъе юфыгъом бэрэ тегущылагъех. Къалэу Мыекъуапэ ѡыпсэурэ цыфхэм зэшъоцхэ псы къабзэр алекъегъэхъэнимкэ, къушхъэлъе псыкъекуаплэхэм къазыкчиыкэ е псыхьоу Цыцэ ипс зыуш!оркъыкэ юфыгъоу къеуцу-хэрээр зэш!охыгъэнхэмкэ ащ иш!огъешхо къэк!ошт.

Шыгуу къетэгъэкійжы псығыгы-
племэр псырыкчаплемэр яшын гухэл
гъэнэфагъэ зиле федеральнаа программэү
«2008 — 2013-рэ ильчэхэм Урысыем
и Кыбылэ хэхъоныгъэ егъешыгъэнэри»
зыфиорэм диштэй зэрэкшүүтгээр. А

гүхэлжэхэм агаа федеральнэ бюджетын сомэ миллиард 1,2-рэ фэдизийн кыхагъягыг барьж. А мылькумкээс псырыг-klonlэ километри 120-у агъэпсынэу ражьхүэгъягыг щыщэу километрэ 57-рэ ашыгыг барьж. Ау федеральнэ программэй «2014 — 2020-рэ ильэсхэм Урысынэм и Кыбыблэ хэхьоныг барьж. Егъэшыгъэнэр» зыфиорэм кыышыдалтыгъягыг эзигугуу къэтшыгъягыг проектын паа федеральнэ бюджетын мылькуу кыхажгъягыгъэнэр. Сыда пломэ а программээр зытэлтигъягыг барьж Темир-Кавказ федеральнэ шольтырым хэхьэрэ субъект-хэр ары. Адыгейр Кыбыблэ федеральнэ шольтырым зэрэхахъэрэм ельтыгъягыгъэнэр программээс кыхижулыгъягыг эзигугуу.

1982-рэ ильээсн Мыекъопэ псырыл-
куялпэр атлүүшгүйгээ, ац Мыекъуапэрээ
Мыекъопэ районынэм ялсаалтэйхэм псырь
алэкигэхъаэ. Ау псырыгынэм изыттэй
нахыбэрэмкээ зэлхүүгээр күшхъэльээ
чынгэхэм ячыонц фэдэр ары.

Кымафэрэ псыхъор зеригъукырэм епхыгъэу псыыгъып!эм нахь мак!эм псы кызэрихъэрэр, осыр зыжкужык!е псыхъоу Цыцэ кыыхъелъедэрэ псыхъожъиехэм ар зэрауш!оркырэр къеогъэн фае. Аварие горэ кызыыхъук!е, чэш-зымаф ныл!еп къалэм псыр зэрэфикъу-рэр. Артезианыпс къэк!уап!ехэр кызы-фагъяфедэхэми, къатыбэу зэтет унэхэм ашыпсэурэ пстэуми псы алэк!аагъэхъан алъэк!ырэр.

Лъагэу къушъхъэхэм къащежъэрэ псыкъэкlyanlэм ипс къызфэзыгъэфедэшт псырыklonlaklэм ишluагъэклэ Мые-къуапэрэ Мыекъюпэ районымрэ ащып-сэухэрэм зэшъоштхэ псы дэгъу зэ-пымьюу алэклэхъашт.

Тэхъутэмькье муниципальнэ районынкээ къэлэ гъэпсыкэ зи!э поселкү Инэм спорткомплекс Ѣыгъэпсыгъэным пае 2018-рэ ильясым Урысые Федерацием ибюджет сомэ миллион 72-рэ къыхагъэкыщт. Республикаим ихэбзэ Іашхъэтетхэм муниципальнэ образование пэпчь цыфхэм япсауньгъэзыщаагъэптиэт физкультурэ гупчахэр къыщызэуяхынхэу ражхуухь. Ащ фэдэ псэуальяхэм яшын зыщырагъэжьэштэр Тэхъутэмькье районыр ары».

Лъэмыджым щафэшъыгъуагъэх

**Шэкіогъум ияшэнэрэ тхъяумафэ Адыгэ
Республикэмрэ Краснодар краимрэ я Къэралыгъо
автоинспекциехэм йофтхъабзэу «КІэпсэжъие
пльыжъ» зыфиорэр зэхащагъ.**

Поселкэу Яблоновскэмэрэ
Краснодаррэ ягъунапкъэхэм
адэжь Захаровскэ лъэмьджеу
шъольыритур зэзыпхыхэрэм
цыифыбэ къышызэрэугъоицагъ.
Ныбжкыкэ организациехэм,

студентхэм ыкли ашшьэрэ клас-
схэм ялтыкло нэгбүрэ 300-м
ехүурэмэ күэпсэжье птыжьэу
гьогу хувьгээ-шлэгэхэм ахэкло-
дагэхэм ацлэхэр зытетхагъэр
щакъудынг.

Водителэү блэкіыхэрэм, ахэм ямашинэхэм къадисыгъэхэм тхъамықлагуо гъогум къытхъухъэхэрэм анаэ тырарагъэдзагъ, ежъхэри зэрэчъэхэрэм къышагъакіэмэ, къафагъэбүүза блэкіыштыгъях

Іофтхъабзэм ыцлэу «Кіәпсэ-
жыве пльыхъыр» ошэ-дэмьшлэу
къыхахыгъэп, щылэнхъгъэм игъу-
напкъэ кіәпсэжывьем фэдэу зе-

рэпсыгъор, ар псынкIэу зэрэ-
запычыштыр аш къеъзъягъо

зээтычыстыр ашт къегъэльга ѿ.
Гъогу хъугъэ-шлагъэхэм ахэ-
кло да гъэхэм зэра фэшьыгъуа гъэ-
хэм имызакъо, пса оу щылэхэ-
ми сакъыныгъэ къызхагъэфэ-

күасэрэп

*ашьыу, икъунба?
Тикъэхэлъэжь псыр
терэмьыу,
Тарихъэу лъэпкым
игъешэ кыыхъэ —*

Зи лъэрэмъы!
Зышыхъуль — Бжэдыгъу, бзэмкэ гу лъытэгъуаеп; Бжэдыгъу щашыгъэ хым Нурбый ироман зэрэшиублэрэр — «икунба адигэхэр зэрэкошыгъэхэр», elo усаклом, кошы пэпчь бэн къышанэ, чыгу къышанэ, агурэ апсэрэ мэузы, «Ичыгоу пьашэм ыгъэлэжкагъэр гум къыринэн, къупшхъэр зыдихыжкими, къэхэльэ чыплем бэнтехъо ятээр къышудэнэн». Лъэпкэ насытным фэгъэхыгъэ гупшысэр хэхыгъэу зериштэрэр пэублэмкэ усаклом егъеунэфы, тыгъуасэрэм фэдэу (блэкыгъэ ллэшшэгъум адигэ кошыжь инэу щылагъэр) адигэ щылэнгъэр дунэе гүнэнчээм тетэкухьягъэ зэрэхъугъэр къегъэльягьо: зэхээмэ аччыр угъоижкыгъуаеба, хъуватэм къидэклэу псыххор шьофым илтэдэжкмэ, лъэкъончэу чым зыхищэжкынба; лъэпкъышомэ лъэпкэ цыклур ахабдзэмэ, лъэпкъынчэ хъунба — ары тэ,

адыгэхэм, къыташIагъэр, тызэрэгъотыжъын тымыльэкIынэу, тызэрэгъотыжъыми, тызэрэмышэжъынч, чыпъла тырапзагъ

А гупшиысэр романым ылтапсэ шын зыхыкъе, ыофыгуаби ыепээсэнэгъе ини ишыклагъэх: ыофыгуабэр лъэпкыым къырыкъуагъэр зэрэйнир, зэрэмымакъэр ары, аш цыфыбэ хэщаагъэ зэрэхъурэр ары, а зэпстэури зы гүшүүлэх лъапсэм щизэпщэлэжжын, зы къебар къэцгээм щизэбгээфэн фае — аш фэдэ ыепээсэнэгъэ хэльягъ, мызэу, мыттоу поэмабэмэ ашигъяунэфыгъ, игъекотыгъэ шууаша аш романым къыритьгъ. Үхүүмэн фаеу адигэм хэгъэгү, чыгу илагъя? Үхүүмэн, ыгъэлтээпин фаеу адигэм дунэе хъазынэшчим хэхъан ылъэккынэу лэжьигъэ илагъя? — упчээж къызэркъюхэп, ахэр зыфэдэхэр къыгурьыозэ (еджэрэми къагуригъэонэу пыльзэ), Адыгэ хэгъэгур зыфэдэр, адыгэ хъазнэшчир зыфэдэр мытхытхэу, хэзын горэ фишынным щэцүнэ плонэу, усаклом къетхы. Аш сатырыбэ еубыты, къебарыр къыргицэжжэным укигъэгүлэу, ау ежь аш дэмыхъижжээу

адыгээмэ лэжыыгэу ялэр, арзыщалэжкыыгэ дунаир зыфедагъяэр упкIэпкIыыгэу тегъэльзэгу. Сыда дунаим шыщхэр? Бэ: лъэпкым ичыгу, ипсихъу, икъушхъ, ихыгэхъун, ичыгу уцэу, чыыгэу къышыкIэр, иун, ишагу, иунэ итыр, ишагу дэтыр, ишыIэкI-псэукI, игъомылапхъ, щыгъыр, зыхэлтыр, орэдэу ыусрэр, орэдтыр къызэриорэр, ихъяр зэрэзэрищэр, икъин IэтыкIэу фигъотырэр...

«Ахэр лъэпкътыхын (этнографием) илофба?» зылони къэхъушт. Тэрэз, ау романым пшъэрлыгээ илэмэ ари аашц, лъэпкъым «ынапэ» имылтэ-гъоцтмэ, къэбар лъапсэм (сюжетым) фэорышигэ къодьеу хуунба. Аш фэдэ чыпилэу Бэгъым ироман хэтыр маклэп, къэплон хуумэ, лъэпкъым ынапэ хэмийльгаа зы сатыри, зы сурети хэтэп — усаклом ышшэрээр зыфдээр ышшээ, джуа-щтэу итхыгэе ыгъэпсыг: ежь къымыомэ, нэмыхк горэм къылонену уахтэ фимыфэнэу е къыфэмыонену енэгуещтыгъэм фэдэу, адыгэ лъэпкъ щылааклэм ижыкъашэ, игупшице зыхэль пкыгыто цыкылу емыбгүйкоу усаклом тхылтыпэм къытывренэ — «жъугъэльаплэ, мардж хуу-жыны, шүуухумэ» ыйорэм фэдэу. Elo ыкы. Ежь щылэнгыгэ уахтэу къыфэнагъэр зэрэмы-бэжыр къыгурлыгъяа, езэ-

тыгызъяу, ау лъэпкым фэгу-
мэкіеу. Романыр зыцэкіе
ытхыгъеми мэхъянэ ил — «Бэгъ
Адамэ ыцэкіе сэтхы» елошь,
апэрэ нэклубгъом тыретхэ. Ада-
мэр ежь ишъяу, ильфыгъешь,
шү елъэгъушь ары закъоп,
ныбжыкъешь, адыгэ клашь,
иадыгагъе чимынэнэу, ежь
зыгъэгумекірэм иныбджэгъу
ныбжыкъехэри ыгъэгумекіхэу
ышынным пылъынэу, гульэу,
гущыэ шъхалэу ыбгэе дэлъыр
зекіе ыкъо къифегъэнэжь —
«пшомыкіодмэ а гущылэр,
адыгагъэр, сиклал, лы ухъущт,
адыгэ шыыпкъэ ухъущт». Лъэпкъ-
тхынным, адыгэ хъазынэнщим
къыххыгъеу зы сурэт закъо
гора къеддэлъэгъон:

Төрж көздө велтвөн.
Хъакіәшти унэм
тижъугъэплльыхъ:
Пхъэ пәкіор пылхъэр
мыльэгэ-мыльхъанч,
Пүуаблэ тедзагъ, тесыпіл,
гъольыпіл.
Пәкіорым диштэу
дэпкъэу ышыхъагъыр
Пюоблэ зытлүшм
зэльзэупыціл,
Нэри піәпахэу
кшшэгъэ дахех,
Ау ясурэткіл зэфэмыдахех.
Гухъарэу итыр
зыим хъэрэ-пкілар,
Адрэм тепльагъорэр
сомары шағыу.
Алырэгъу пешіу,
уагъэгупсэфэу

Ятхыпхъэ шэлхэу
дэлкыым щэнэфых.
Пэлкоры цыпэм
идэгкыны натэл
Стол мыльэгащэм
зыкындегъазэ,
Адыгэ тхыпхъэр
кызээшлэклыгъэу
Техъо фыжкыбзэр
ац къехъухыгъ.
Лъэккуитлү зыкіэт
пхъэнтлэклү лукыхъэу
Пхъэнтлэклү заулы ит
тетысчхаплэу.
Ущызэхэсынним
тегъэлпсихъагъэу
Хъаклэшцы клоцлыр
зээхыгъах
Етлэ джэхашьом
кумыгъанылпсэу
Псыгьюо теклагъэр
къэгъагъ зэхабл.
Апхъэнкыгъахэу
гүуштыгъэ пэтми,
Псээзыпйт утхэу
кыышызэклаблэ —
ачьыххээ унэп, алырэгъур иэзэп,
ышье остыгъи, дышье таси
тэп, мыжъо льаплэклэ джэ-
ашууи дэлкыни гъэпклагъэхэп,
орми, хъаклэшцыр гүунэнчъеу
тэбзэ, гулэтып!, гущылап!,
тэпк хасэр (унагьо пэлчье
хъаклэшчиаг — инми, цы-
луми) лъэлкыым фэлэжъэрэ
арламент фэдэу щызэххэе,
циздэгүүшлээ, акылэгъу щы-
эфэхъухых.

ИСКУССТВЭМРЭ ГҮЭССНЫГҮЭМРЭ

Москва агъаклощтыр къыхахышт

Адыгэ Республикэм икъалэцьыкыу еджэпэ анах дэгъухэм якъыхын фэгъехыгъэ зэнэкъокъур ятлонэрэу Мыекъуапэ шэкю. Республикэм икъэралыгъо Йофэу культурэм 2014 — 2018-рэ ильэс хэм хэхоныгъэ егъешыгъэнэм зэхахьэр ехыллагъ.

Республикэм культурэмкэ и Министерствэ иотдел ипащэу, Адыгейм культурэмкэ изаслучженнэ Йофышэу, осаш купым ипащэу Шэуджэн Бэлэ зэлукэгъум хэлажьехэрэм къафегушигъа. Пешорыгъаш ён энэкъохам къахагъэштигъе къэлэцьыкыу еджэпли 5-р къеух зэлүгъехэрэм ахэлжьех. Адыгейм алэрэ чыпээр къышидэзыхырэр Урысыем изэнэкъохам Москва щыкоштым рагъблэгъашт. Сэ-

наущыгъэ зыхэль еджаклохэм яшэнэгъэ лягъаклохэмкэ аш фэдэ зэнэкъохам ящыгъа. Искусствэхэмкэ къэлэцьыкыу еджапэу Лъэцэрько Кимэ ыцэ зыхырэм ипащэу Андзэрэко Марзет зэрилтийтэрэмкэ, музикальнэ йэмэ-псымехэмкэ ордэвшиохэр къезыгъаохэрэ еджаклохэм гъесэнэгъэ дэгъу ятыгъенэмкэ къэлэеаджэхэм, зэхэшкохам шэпхэгъэ гъэнэфагъехэм атетэу агъэцаклохэрэ Йофхэр щынэгъэм дештэх.

Кошхаблэ, Тульскэм, Красногвардейскэ, Джаджэ, Адыгэхъалэ искуствэхэмкэ яеджапэхэр зэнэкъохам. Домрэмкэ, пынэмкэ, фортипианэмкэ, къэшнонэмкэ, нэмыхэмкэ яшэнэгъэ къагъэлэгъоным фэш фильмэу атэрахыгъехэм осаш купым хэт-

хэр еплых. Іэнэ хураер неуш яшт. Зэхэцаклохэм зэфэхысыжхэр ашыштых, хагъеунэфыкхэрэ чыпэхэр къыдэзыхыгъехэм шүхъафтынхэр афашиштых.

Сурэтым итхэр: зэхахъэм хэлажъехэрэр фильмэм еплых.

Зэхэзыщагъэр ыкы къыдэзыгъэкъырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкэ Йофхэмкэ, Йекъыб къэралхэм ашы псэурэ тильяпкэгъу хэм адьыгэ зэпхынэгъэхэмкэ ыкы къэбар жыгъям иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Крестянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм къаихырэр А4-къэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэкэ 5-м емыхъхэрэр ары. Сатырхэм азыагу 1,5-рэ дэлээр, шрифтэр 12-м нах цыкунзу Ѣытэп.

Мы шапхъехэм адимыштэрэ тхыгъехэр редакцием зэкгээкъожых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхытыгъэр:
Урысыем Федерацием хэутын Йофхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкы зэлтын Исыкъырэм амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэгъэлэгъашын, зэраушыхытыгъ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхытыгъэр
ООО-у «Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкъемкыи
пчагъэр
3855
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2834

Хэутынм узьтигэхэрэ: Тыгъужь Тимур, кг 30, Мэлгощ Адам, кг 35-рэ, Кобл Рэмэзан, кг 38-рэ, Гъомлэшк Анзор, кг 42-рэ, Бэгъ Тимур, кг 46-рэ, Тыгъужь Тахыр, кг 50, Хъакъуй Анзор, кг 54-рэ, Удькэко Бислан, кг 56-рэ, Янэко Испъам, кг 65-рэ, Къэлэкутэко Азэмат, кг 65-м къехь. Тренерхэр: З. Чэтыхъ, Р. Джармэхъ, А. Чэтыхъ.

Адыгэ Республикэм самбэмкэ ибэнэпэ еджапэ ипащэу Делэко Адамэ къызэрэтигъа, шэнхабзэу яхээр лягъаклохэмкэ, ныбжыкъехэм якъулайныгъэ хагъехонымкэ аш фэдэ зэлукэгъум мэхъэнэ ин араты.

Сурэтыр зэнэкъохам къащыгъетхыгъ.

Пшъэдэкъыж
зыхырэ секретарыр
Хъурмэ
Хъ. Хъ.

ТИЗЭПУКІЭГҮУ ГҮЭШІГҮОНХЭР

Тибэнаклохэм тагъэгушхо

Дунаим кикбоксингымкэ изэнэкъохам Венгрием икъэлэ шъхьа Йофэу Будапешт щыкъуагъ. Адыгейм икъыгъэхэу Борсэ Астемиррэ Хэжь Щамилэрэ дышь э медальхэр къыдахыгъэх.

Тибэнаклохэм республикэм къызагъээжым, общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» къырагъэблагъэхи, афэгушуагъэх, нэпээпль шүхъафтынхэр афашигъэх. Адыгэ Республикэм спорт еджапэу N 2-м бэнаклохэм зышагъасэ.

Урысыем, Адыгейм язаслучженнэ тренерэу, еджапэм ипащэу Хьот Юныс зэхахъэм щыхигъа, нэфыкыгъэм угэгушо. Спорт ухынзырыгъэ дэгъу бэнаклохэм зэрэлэм даклоу, лъэпкэ шэнхабзэхэр эзрахьхэр, адыгабзэки, урысыбзэки мэгүшьиэх.

Адыгэ Хасэм итхъаматэу Лынмыщэко Рэмэзанэ тиспортомен

цэрийохэм афэгушуагъ. Дунаим кикбоксингымкэ изэнэкъохам гъогогу плырыплэ дышь э медальхэр къыдахыгъэх. «Урысыем спортымкэ изаслучженнэ мастер» зыфиорэ щыгъуцээр А. Борсэм

ыкы Щ. Хэжъым къафагъэшшошагъ. Спортсменхэр къэлэеджаклохэм алокъэх, Ѣысэшшу афэхъу.

Адыгейм кикбоксингымкэ ифедерации ипащэу Хъокъо Нурбый, бэнаклохэм ятренерхэу Сихъу Казбекрэ Вадим Аравинимрэ пүнгэе Йофэу ныбжыкъехэм адьзэрхээрэм зэхахъэм Ѣытегушигъа, «тхъашьугъэпсэу» араложьыгъ. Хэсашхъэм хэтхэу Стлашъу Юрэ, Бэгъушъэ Алый, Болэкъо Аслын, Удыкъэко Юрэ, Къуижъ Къэпплъан, Цыкъушъо Аслын, Нэхээ Аслын, Мыту Эдуард, нэмыхэмкэ къызэралуагъэу, тиспортомен цэрийохэр адьгэ быракъым, адьгэ шүуашэм ямэфэкъхэм, республикэм и Мафэ, фэшьхъафхэм афэгъэхыгъэ зэхахъэм тапэкэ къарагъэблэгъэштых, мэфэкъхэм лъэпкъхэм языкынгъэ ашагъэлтигъэт.

Сурэтыр Адыгэ Хасэм изэхахъэ къыщыгъетхыгъ.

САМБО

Якъулайныгъэ хагъахъо

Урысыем самбэмкэ и Мафэ фэгъэхыгъэ зэнэкъохам Адыгэ Республикэм гүэшігүонхэу щыкъуагъ. 2003 — 2005-рэ ильэхэм ыкы ахэм аух къэхъуагъэ къалэхэр, пшъашъэхэр эзэлукэгъум ахэлжьех.

Мыекъуапэ нэбгыри 126-рэ щызэбэнэгъ, Тууцожь районым 100-м къехь, Шэуджэн районым 122-рэ. Республикэм икъэлэ шъхьа э щызэхажгъэ зэлукэгъум килограмм 24 — 55-рэ

рэ, Эдуард Варельджан, кг 38-рэ, Тимур Косенков, кг 42-рэ, Павел Бабич, кг 46-рэ, Мырзэ Арамбый, кг 50, Ширлов Виктор, кг 55-рэ, Алексей Мироненко, кг 55-м къехь.

Хъэлээ Рэдэд, Къуашхъэ Сэлым, Михаил Извековын, Даниил Ивановын, Ехъулэ Мурат, Кыыкъ Эльдар, Платыкъо Мыхъамэт, Дэргүшъо Хъазрэт, Платыкъо Имран, Антон Седовын, нэмыхэм я 2 — 3-рэ чыпэхэр къахыгъэх. Тренерхэу Д. Хъакурынэм, С. Мерэмым, Хъ. Гүлэтижым, И. Тууцожын, Ш. Мэрэтижъюн, С. Мэрэтижъюн, Ю. Цыкъуныбэм тафэгушо. Пшъашъэхжыу Алхъо Самирэ къалэхэм янэкъоху, ящэнэрэ хъуягъэ.

Шэуджэн районым щыкъогъэ зэлукэгъум ахэрэ чыпэхэр къащызыхыгъэхэр къащээтэгъэштых: Вазген Варельджан, кг 27-рэ, Хъакъэмиз Чэрим, кг 30, Бат Ислъам, кг 33-рэ, Къэгъэзж

Ролан, кг 36-рэ, Хъапэкъэ Ислъам, кг 42-рэ, Григорий Огансиян, кг 46-рэ, Хъакъэмиз Ахъмэд, кг 50, Былымыхъэ Амир, кг 55-рэ, Байкъула Сэлым, кг 60, Хъажэко Хъазрэт, кг 66-рэ.

Тренерхэр: И. Тууцожь, Б. Хъабый, Б. Акъущ, М. Шъеоцыкъу. Тууцожь районым Ѣызэлукэгъэхэм къащэтигъэхэр: Тыгъужь Тимур, кг 30, Мэлгощ Адам, кг 35-рэ, Кобл Рэмэзан, кг 38-рэ, Гъомлэшк Анзор, кг 42-рэ, Бэгъ Тимур, кг 46-рэ, Тыгъужь Тахыр, кг 50, Хъакъуй Анзор, кг 54-рэ, Удькэко Бислан, кг 56-рэ, Янэко Ислъам, кг 65-рэ, Къэлэкутэко Азэмат, кг 65-м къехь. Тренерхэр: З. Чэтыхъ, Р. Джармэхъ, А. Чэтыхъ.

Адыгэ Республикэм самбэмкэ ибэнэпэ еджапэ ипащэу Делэко Адамэ къызэрэтигъа, шэнхабзэу яхээр лягъаклохэмкэ, ныбжыкъехэм якъулайныгъэ хагъехонымкэ аш фэдэ зэлукэгъум мэхъэнэ ин араты.

Сурэтыр зэнэкъохам къащыгъетхыгъ.

Нэхъубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЫ Нурбый.